

कबीराचे तत्वज्ञान ऐकतो कोण? एके दिवशी छापखान्यात आबा बुवाची समाधी लागली की विचारुच नका. कामधंदा बंद करून अभंगाची जणू बरसात सुरु केली. आधीच वरिष्ठसाहेब त्यांच्यावर नाराज व संतापलेले होते. ते आबाला दरडावून झुणाले की तू रोज असा कामधंदा बंद करून गात बसणार तर उद्यापासून कामावर येऊ नकोस.

आबाला नोकरीची नि कामधंदयाची पर्वाच कुठे होती? ते मागचा पुढचा विचार न करता एकदम उद्गारले की “माझे भजन बंद केलेस? तुमचा कुत्रा मरेल”! आणि खरोखरच योगायोग असा की आबाचे ते बोल खरे ठरले. साहेबांचा त्यांच्या प्राणाहून प्रिय असलेला कुत्रा अवघ्या सहा तासात जागच्या जागी ठार झाला. तिथून अखंड छापखान्यातील नंडळी थरथर कापत असत. वरिष्ठसाहेब तर आबांचे दासच झाले होते.

आबांच्या वयाने पंचविशी गाठली होती. त्यांच्या वडिलांच्या मनात असा विचार आला की त्याला प्रपंचात लोटल्यावर तरी त्यांचे भजनी चाळे बंद होतील म्हणूनच त्यांनी योग्य मुलगी पाहून स्वारीला गावी बोलावून घेतले. आणि मोठ्या थाटात आबांना चतुर्भुज करून प्रपंचात लोटले. आबा बुवांनी मुंबईत बिंहाड थाटून तुकोबासारखा प्रपंच आणि परमार्थ यांची सुंदर जुगलबंदी सुरु केली. आजूबाजूच्या चाळीत जर कोणी स्वर्गस्थ झालाच तर त्या दिवशी बुवांच्या भजनाला फार जोर चढत असे. अशा भयानक आणि महाघोर प्रसंगी बुवांची पत्ती राधाबाई हिला तुकोबांच्या जिजाईसारखे समाजाला तोड द्यावो लागत असे. तो पंढरीचा पांडुरंग आबा बुवांच्या हृदयात कायमचा ठाण मांडून बसला होता. तो काय थोडाच लोकांच्या टीकेला घाबरून पळ काढणार!

सोलापूरचे आत्मज्ञानी योगी सत्पुरुष श्री बाळकृष्ण महाराज नेहमी मुंबईला येत व त्यांचे वास्तव्य माधवबाग येथे असायचे. आबा बुवांना पण सद्गुरुंची फार आवश्यकता होती. जरी थोर सिध्दी प्राप्त झालेली होती तरी—

“जयासी वाटे देव पहावा। त्याने सद्गुरु करावा”

हे राजगुरु रामदास यांचे वचन त्यांच्या नजरेसमोर होतेच. म्हणूनच आबाबुवा कामावरून सुटले की जिथे जिथे बाळकृष्ण महाराजांची कथा, कीर्तने असत तिथे धाव घेती. असे होता होता महाराजांची आबा बुवांवर फारच मर्जी बसली. आबा बुवांनी पण गुरुंची थोर सेवा केली. आबा बुवा जणू महाराजांचे कंठमणीच झाले. नंतर त्यांनी प्रिय भक्ताला आपल्याबरोबर कायमचाच सोलापूरला नेऊन तिथे सुंदर मठ बांधून देण्याचे नक्की केले. श्री गुरुंच्या वचनाला आबांनी पण पूर्ण मान्यता दिली. ही बातमी आबा बुवांच्या आईला समजली. आपला मुलगा नोकरी धंदा सोडून संन्यासी होवू पहात आहे, हे ऐकून तिचे हृदय वितक्कले. प्रभू रामचंद्र वनवासाला जाते समयी जी दारूण अवस्था कौसल्या मातेची झाली होती तशीच केविलवाणी अवस्था आबांच्या मातोश्रीची झाली. तिने आबांना समजून सांगितले की तू असा संन्यासी बनून संसार व

नोकरी वा त्याग करू नको स. सुखाने संसार करून भक्ती कर, गुरुसेवा कर, नंतर ती श्री बाळकृष्ण महाराजांना भेटली व सर्व व्यथा त्यांना सांगून नंतर महाराजांनी आबांची समजूत घातली व आपला निर्णय मागे घेतला.

नंतर आबा बुवांनी आपले बिन्हाड गावी पाठविले व खोलीवर आपण एकटेच राहिले. अशावेळा एके दिवशी त्यांना एकाएकी वडील वारल्याची तार आली. तार वाचून त्यांनी पुऱ्डलिक वरदा हरि विठ्ठल! अशी जोरदार आरोळी ठोकली व भजनाला सुरुवात केली. त्या दिवशी रात्रभर त्यांनी पूर्ण जागर केला व सकाळी खारी जी मौनावरस्थेत दाराला कडी लावून ध्यानस्त बसली, ती पूर्ण चार दिवस बोहरच आली नाही. नंतर चाळीतील मंडळींनी दरवाजा फोडून पाहिले तर बुवा हात जोडून ध्यानस्थ बसलेले पाहून त्यांना आश्चर्य वाटले. लोकांची गर्दी पाहून पुन्हा भजन सुरु झाले.

वडिलांचा श्राद्ध विधी करावा असे महाराजांच्या मनात आले व ते थेट गोदातीरी गेले. तिथे पिंडदान विधी आटोपून पुन्हा ते घाईघाईने मुंबईकडे येत असता त्यांना वाटेत एक दहा रूपयाची नोट सापडली. त्या पैशातून त्यांनी ताबुतोब एक मृदंग खरेदी केला. मृदंगाच्या जोरदार आवाजाने आणि भगवंताच्या नाम घोषाने सारा परिसर दणाणून सोडला.

वैराग्य बाणले, असे ज्याच्या देही. तोचि नृत्य पाही, भक्ति सुख॥

दिवसेंदिवस आबा बुवांचा कल वैराग्याकडे वाटचाल करू लागला. त्यांनी छापखान्यात जी अनेक वर्ष नोकरी केली तिच्यावर एकाएकी तुलसीपत्र ठेवून राजीनामा दिला. आपल्या पहाडी आणि प्रभावी अभंग गायनाने बुवांनी अनक वर्ष छापखाना म्हणजे “पंढरी” बनविली होती. नंतर सर्व कामगार बंधूनी बुवांचा सत्कार आरंभिला. अशा समयी बुवांनी मोठी धमालच उडवून दिली. भजनाने सभेला सुरुवात केली. व जो काही राहिलेला पगार, फंड मिळाला होता तो त्या सभंतच सर्वांना वाटून बुवा मोकळे झाले. तिथून त्यांनी पैशाला आपल्या विशाल जीवनात केव्हाच थारा दिला नाही. कारण त्याग हाच संत जीवनाचा गाभा होय.

नंतर महाराज विचित्र वागू लागले महाराजांनी नोकरी सोडल्यानंतर तिर्थाटनांचे सत्र सुरु केले. अनेक वेळा पंढरपूरच्या वाच्या केल्या. एकदा कोळ्हापूरला गाडीतून उत्तरल्यावर त्यांनी मृदंग गळ्यात घालून पदयात्रा सुरु केली. ठिक ठकाणी थांबत थांबत चार-सहा दिवसांनी पिंगुळी गाठली. घरी गेल्यावर बाहेर अंगाणात बसून भजन सुरु केले. वडील वार यानंतर पहिलेच ते आपल्या आईला भेटण्यासाठी आले होते. आईची वैधव्य दशा पाहून त्यांना फार दुख झाले. महाराजांच्या विचित्र वागणुकीमुळे गावातील लोक त्यांना खुळ बुवा म्हणू लागले. शिव्या देणे, तर घटकेत भजन करणे अशा त्यांच्या विक्षिप्त वागणुकीमुळे त्यांना खरोखरच वेड लागले असावे असा संव मंडळींचा समज झाला. घरात सर्व मंडळीबोबर भोजनास बसले असता सर्व मंडळी जेवून उठली तरी त्यांचे पाटावर बसून भजन सुरुच असायचे. एकदा अशी गंमत

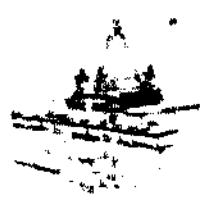
बुवांनी केली की खटारा गाडीच्या बैलाच्या गळ्यातील चाळ त्यांनी आपल्या गळ्यात घातले व भजन करीत वालावलहून थेट कुडाळ पावशी गाठली.

माया मोह ज्याने जाळीले झानाने। खंबीर वृत्ती, तोचि झाला.

एकदा अशीच दुःखद घटना घडली की सुमारे वीस वर्ष वयाचा मधुकर नावाचा मुलगा घरी वारला. त्या दिवशी महाराज मु. पाट येथे आपल्या एका भक्ताच्या घरी होते. तेव्हा मु. पिंगुळीहून खास माणूस पाठवून बाबांना ही दुःखद वार्ता कळविण्यात आली. ते दुसऱ्या दिवशी स्मशानात भजन करीत बसले. त्यांची धर्मपत्नी राधाबाई वारली तेव्हासुध्दा ते स्मशानात भजन करीतच बसले होते. महाराजांच्या त्यागाबद्दल आणि काही विचित्र वागणुकीबद्दल खरोखर आश्चर्य वाटते. आम्हा सामान्य जनाला संपत्तीचा केवढा मोह. त्यांना त्यांचे भक्त शेकडो रूपये देत पण श्री बाबा ते पैसे दुसऱ्या भक्ताला देऊन टाकीत. कोणाचे पेन घेत, कोणाची टोपी घेत तर कोणाचे घड्याळ, कोणाचा चष्मा. मात्र दुसऱ्याजवळून घेतलेली वस्तू बाबा एक दिवस सुध्दा आपल्याजवळ ठेवीत नसत. कारण त्यांना स्वतःचा संसार करायला दुसऱ्यांच्या खिशात हात घालण्याचे कारणच नव्हते. त्यांच्या घरी लक्ष्मी, सुदा-सर्वकाळ आनंदाने नांदत होती. त्यांना भक्तीभावाने जे कोणी शरण येतात, नमस्कार करतात त्यांना ते कोणाला दासबोध, तर कोणाला शिवलीलामृत, कोणास गीता, तर कोणाला ज्ञानेश्वरी वाचण्याचा हुक्कूमच करायचे. त्यांची बसण्याची बैठक आणि शरीराच्या हालचाली अक्कलकोट स्वामी सारख्या वाटतात व अवखळवृत्ती पू. साटम महाराजांचे प्रतीक वाटायचे.

नामदेवाच्या काळात जनीवर नास्तिकांनी चोरीचा आळ घातला. मग राऊळ महाराज तरी कसे सुटणार. एकदा एका प्रसिद्ध दत्त मंदिरात पूजेला लावलेल्या सोन्याच्या पादुका श्री राऊळ महाराज मंदिरात येऊन गेल्यावर चोरीला गेल्याचा खोटा कांगावा करून त्यानुसार, कुडाळ पोलीसांकडे महाराजांच्या नावे तक्रार नोंदविली. पण महाराजांचा त्या पादुकांशी काहीच संबंध नव्हता. दोन तोळ्याच्या पादुका चोरून त्यांना कुठे संसार करायचा होता? शिवाय रत्नागिरीतील सर्व पोलीस खाते श्री बाबांना ओळखत होते. बाबांच्या नावे तक्रार असताना सुध्दा त्यांना विचारण्याचे धाडस पोलीसांनी केले नाही. उलट त्यांनी त्या आरोप करणाऱ्या पुजान्यांना खडसावून विचारले व सांगितले, तुम्हा मंडळीतर्फेच पादुका नाहिशा झाल्या आहेत. त्या सहा तासात हजर करा, नाहीपेक्षा सर्व पुजारी मंडळीवर कायदेशीर कारवाई केली जाईल. आणि काय विचारता, सर्व पुजारी घाबरून गेले पाचसहा तासांच्या आत व्यवस्थापकांनी बाजूच्या मंदिरात पादुका सापडल्याचे जाहीर केले. व लगेच पोलीस खाल्याला कळविले

महाराजांना स्वामी गगनगिरी महाराज, श्री भालचंद महाराज यांच्याबद्दल थोर आदरभाव होता. भालचंद महाराज अचल असल्यामुळे आपल्या समवेत गाडीतून अखंड तीर्थाच्या ठिकाणी श्री राऊळबाबा फिरवून त्यांचे अलौकिक दर्शन भाविकांस

घडवीत असत. त्यांच्यात एकमेकात थोर आदरभाव आणि गाढ ममता होती. मुंबईत श्री भालचंद बाबाचे देहावसान झाले तेळ्हा श्री राऊळ महाराज पिंगुळीला होते. त्यांनी जाणले की भक्तीपंथातील आपला एक सोबती या जगात आपला पवित्र देह ठेवून त्यांचा आत्मा चराचरात विलीन झाला. ती वेळ रात्रीची होती. अशा समयी बाबा उद्गारले की “अरे भालग्यान फसवल्यान” व खोलीचे दार लावून गप्प बसले. त्यावेळी त्यांच्या बोलण्याचा अर्थ कोणालाच समजला नाही. परंतु सकाळी जेळा जिकडे तिकडे तारा आल्या, त्यावेळी सर्वांना माहीत झाले की, श्री भालचंद महाराजांनी देह ठेवला. नंतर त्यांच्या समाधी सोहळ्यास श्री राऊळ महाराज हजर होते. एवढे गाढ प्रेम त्यांनोन, महात्म्यांत होते.

गोवा, बळगाव, कोकण आदी भागात ‘दत्त अवतार’ म्हणून समजले जाणारे प.पू. राऊळ महाराज यांचे गुरुवार दि. ३१-१-८५ रोजी मुंबईत महा नवाण झाले. त्यांचा पार्थिव देह शुक्रवारी १ फेब्रुवारी रोजी खास गाडीने पिंगुळीला आणण्यात आला व शनिवारी दि. २.२.८५ रोजी सकाळी १० वाजता अभंग, टाळ यांच्या जयघोषात व बाद्यांच्या गजरात त्यांना समाधिस्त करण्यात आले. दरवर्षी माघ शुद्ध दशमी बाबांची पुण्यतिथी, दत्तजयंती, गुरुपौर्णिमा वगैरे उत्सव मोठ्या थाटात साजरे केले जातात. व त्या दिवशी महाराष्ट्रातून हजारोंनी त्यांचे भक्त तीर्थप्रसादाचा लाभ घेतात. त्या महाराजांच्या चरणी नतमस्तक होऊन हा लेख पूर्ण करते.

लेखक - कर्वीस निवेदन

‘श्री साईलीला’ म्हासिकाकरिता साहित्य पाठविताना लेखक - कर्वींनी पुढील गोटीची वक्षता घेणे आवश्यक आहे.

* अंतर्देशीय पत्रावर, पोस्टकार्डवर लेखन करू नये.
* आमच्याकडे आलेल्या कवितांचे प्रमाण खूपच असल्याने, पुढील सूचना मिळेल्या, कृपया, कविता पाठ्यू नयेत.

* सुवाच्य अक्षरात, कागदाच्या डाव्या बाजूस भरपूर समास सोडून, दोन ओळीच्या मध्ये पुरेशी मोकळी जागा ठेवून लिखाण असावे, ते पाठपोठ असू नये, शक्को टंकलिखित असावे, लेखनासाठी वापरात येणारा कागद जीर्ण-विजीर्ण, टाकाऊ असू नये.

* ह्यात असलेल्या संतांविषयीचे लेख, सामान्य दर्जाचे अनुभव पाठ्यू नयेत.
* अभ्यासपूर्ण, तर्कशुद्ध, मीमांसक व वैचारिक स्वरूपाच्या लेखांना प्राधान्य दिले जाईल.

खापडे यांची शिरडी दैनंदिनी

- साईनंद

मंगळवार, दिनांक ६ फेब्रुवारी १९९२.

मी सकाळी उठलो आणि काकडआरतीस हजर राहिलो. माधवराव देशपांडे यांनी सांगितले की मला आज घरी परत जाण्यास परवानगी मिळेल. म्हणून मी, ते व बामणगांवकर यांचेबरोबर साईसाहेबांकडे सकाळी ७-३० वाजता गेलो. साईसाहेबांनी दुपारनंतर पुन्हा या असे आम्हास सांगितले. म्हणून आम्ही परतलो, व मी पुन्हा नित्याच्या दैनंदिन कार्यास लागलो. मी उपासनी व बापूसाहेब जोग यांनी पंचदशीचे वाचन केले. साईमहाराजांना ते बाहेर जाताना आम्ही पाहिले आणि दुपारच्या आरतीला हजर राहिलो. ब्रह्मानंद बाईने तिथे एक आरती व काही पदे गायिली. बापूसाहेब जोगांना आज आपले सेवानिवृत्ती वेतन आणण्यासाठी कोपरगावला जावयाचे होते म्हणून आरती लवकर संपली. दुपारच्या भोजनानंतर मी व बामणगांवकर मशिदीत गेलो. तिथे काकासाहेब दिक्षित होते. साईसाहेब म्हणाले की, आम्ही उद्या जाऊ शकतो. माधवराव देशपांडेही तिथे आले. साईसाहेब म्हणाले की आम्ही बन्याच दीर्घकाळापासून रात्रंदिवस विचार करीत आहोत. सर्वच तिथे चोर होते परंतु आम्हाला त्यांचेशी सामना द्यावयाचा होता. ते म्हणाले की, त्यांनी ईश्वराची दिवस-रात्र प्रार्थना केली की त्यांच्यामध्ये काहीतरी सुधारणा व्हावी किंवा ते निघून तरी जावेत. परंतु देवाकडूनच विलंब होत आहे. तसेच खुल्लम खुल्ला व्यवहाराला व विनंती प्रार्थनेचा ते स्वीकारच करीत नाहीत. आपण एक किंवा दोन म हनेपर्यंत वाट पहाणार व नंतर पाहू. परंतु जिवंतपणी किंवा मृत असताना ते आपली प्रार्थना ज्यासाठी करणार ते करणारच. ते तेली किंवा वाणी यांच्याजवळ जाणार नाहीत किंवा त्यांचेकडून यापुढे कधीही भिक्षा मागून आणणार नाहीत. लोक चांगले नाहीत आणि भक्तीभावपण नाही. मनानेही ते अस्थिर असेच आहेत. ते पुढे आणखीन म्हणाले, काही मित्रमंडळी एकत्रित होतील, दैविक ज्ञानाच्या चर्चा गोष्टी करतील, बैठका घालून ध्यानाला लागतील. त्यांनी काही हजारो रूपयांचा उल्लेख केला खरा पण कोणत्या संदर्भात हे सारे त्यांनी काही म्हटले याचे मला स्मरण नाही. मी नंतर परतलो आणि आम्ही दिक्षितांच्याकडून रामायण पुराणाचे पाठ ऐकले. नंतर आम्ही ते जेव्हा रपेटीस बाहेर पडले तेव्हा त्यांच्या पुन्हा दर्शनास गेलो. त्यांची मुद्रा प्रसन्न होती. श्री. राजाराम पंत दिक्षित आज खांडव्यास गेले. उपासनी शास्त्रीच्या पत्नीचे देहावसान झाले. ही दुःखद बातमी आज पत्राने समजली. मी, दिक्षित व माधवराव यांचेबरोबर उपासनीच्याकडे गेलो. त्यांचे सांत्वन केले व त्यांना वाड्यात आणले. असे समजल की उपासनीच्याकडे गेलो. त्यांचे सांत्वन केले व त्यांना वाड्यात आणले. असे समजल की फकीरबाबांनी साईबाबांजवळ माझ्या जाण्याच्या बाबतीत विचारणा केली तेव्हा साईबाबा म्हणाले की मी खापडे यांना उद्या जावे असे सांगितले आहे असे उत्तर दिले. साईबाबा म्हणाले की मी खापडे यांना उद्या जावे असे सांगितले आहे असे उत्तर दिले. माझ्या पत्नीने जेव्हा माझ्या जाण्याच्या बाबतीत त्यांना विचारले तेव्हा साईबाबा

म्हणाले, मी व्यक्तिगत स्वीकृती दिलेली नाही म्हणून ते काही एक बोलणार नाहीत. नंतर मी लगेच तिकडे गेलो, तेव्हा साईबाबा म्हणाले, मी दादा भाटे यांचेकडून पाचशे रुपये आणि दुसऱ्या कुणाकडून तरी दोनशे रुपये घेऊन ते त्या सर्वांना तू दिल्याशिवाय तुला येथून जाताच येणे शक्य होणार नाही. रात्री बाड्यातील आरती काहीशी उशीराव झाली. कारण बापूसाहेब जोगांना कोपरगावाहून येण्यास उशीर झाला होता. ब्रह्मानंदी बाई व शिवानंद शास्त्री यांनी भजने म्हटली, भीष्मानेही भजन केले.

बुधवार, दिनांक ७-२-१९९२

सकाळी मी लौकर उठलो. प्रार्थना केली व नित्याप्रमाणे पंचदशीचा पाठवर्ग आयोजित केला. मी साई महाराजांजवळ परवानगी मागण्यासाठी गेलो नाही. आम्ही ते बाहेर जात असतानाचे वेळी त्यांचे दर्शन घेतले व ते परत आल्यावर मी मशिदीत गेलो. साई महाराज मशिदीत बसले होते व त्यांच्यासमोर एक व्यक्ती माकडाला शिकवलेल्या करामतीचे प्रदर्शन करात होती असे मी पाहिले. तिथे एक धंदेवाईक गायक व नृत्यांगना पण आली होती. तिचा आवाज मधुर होता व तिने काही धार्मिक गीते म्हटली. नंतर ब्रह्मानंदी बाई तिची सहचारी साळूबाई व शिवानंद शास्त्री आले. त्यांनी पूजा केली व ब्रह्मानंदीबाई, जिला लोक माईसाहेब म्हणून हाक मारीत असत तिनेही फार मधुर आवाजात गाणी म्हटली. साईसाहेबांनी सिंहासन इत्यादी इत्यादी आणण्यासंबंधीचे आदेश दिले आणि जेव्हा सारे काही स्थिरस्थावर झाले तेव्हा आम्ही मंडळी आपापल्या जागेवरच उटून उभे राहिलो. माईसाहेबांनी पुन्हा मधुर आवाजात दाने गाणी म्हटली ती ऐकून आम्ही तर मंत्रमुग्धच झालो. मला वाटते की ती साईसाहेबांना सुध्दा आवडली. नंतर आम्ही नित्याप्रमाणे आरती केली व दुपारच्या भोजनासाठी परतलो. माईसाहेब व तिच्या बरोबरच्या मंडळीनी माझ्या निवासीच भोजन केले. भोजनानंतर बामणगावकर आणि माईसाहेब आपल्या साथीच्या बरोबर साईसाहेबांजवळ परत जाण्याची परवानगी मागण्यासाठी गेले. माईसाहेब व साळूबाई यांना परवानगी मिळाली व बैलगाडीतून ती गेली. शिवानंदशास्त्री व बामणगावकर यांना साईमहाराजांनी थांबविल्यामुळे ते थांबले. मा लवंडलो आणि मला चांगली गाढ झोप लागली. नंतर दिक्षितांनी रामायणाचा पाठ केला व त्यानंतर मी दासबोधाच्या पाठाचे वाचन केले. साईसाहेब सायंकाळच्या रपेटीस बाहेर जातानाचे वेळी आम्ही सर्वांनी साईसाहेबांचे दर्शन घेतले आणि वाडा आरतीनंतर आम्ही सर्व शेजारतीला हजर राहिलो. रात्री भीष्माने भागवताचा आणि श्री. दिक्षितांनी रामायणाच्या पाठाचे वाचन केले.

गुरुवार, दिनांक ८-१२-१९९२.

मी सकाळी काकडआरतीस उठलो आणि त्यानंतर दैनंदिन कार्यक्रमास सुरुवात केली. नारायणराव बामणगावकरांना परत जाण्याची परवानगी मिळाली. माझ्या पत्नीच्या काही वस्तू त्यांना अमरावतीस घावयाच्या होत्या त्यामुळे ते टांग्यातून रवाना झाले. ते निघण्याच्या पूर्वी माझे एक नातलग सातारला कारभारी होते. त्यांचे पुत्र

श्री साईलीला, ऑगस्ट १९८८

गणपतराव तीळ संक्रांतीच्या रिवाज प्रथेप्रमाणे तिळाच्या वस्तुंची भेट घेऊन आले. तीळ व साखर यांनी मिळून बनविलत्या काही कलात्मक प्रकारच्या वस्तू त्यात होत्या. या तीन आठवड्यात बलवंत आज प्रथमच बाहेर पडला. तो मणिदीपर्यंत गेला आणि साई महाराजांच्या चरणांवर त्याने तिथे मस्तक ठेवले. आतापर्यंत त्याच्यात सुधारणा झाली आहे. गणपतरावांची अशी इच्छा होती की माझा मुलगा बलवंत याने रंगपंचमी सण साजरा करण्यासाठी सातारला घ्लावे. मी त्यांना साई महाराजांजवळ तशी परवानगी मागण्यासाठी सुचविले. दुपारची माध्यान्ह आरती नेहमीप्रमाणे विधीपूर्वक झाली खरी पण आरतीच्या शेवटी शेवटी साईसाहेबांनी राग प्रदर्शित केला. आम्ही दुपारचीं वेळ नेहमीप्रमाणे घालविली. दिक्षितांनी रामायणाच्या पाठाचे वाचन केले व मी स्वतः दासबोध वाचले. सकाळी आम्ही पंचदशीच्या पाठाचे पण आयोजन केलेले होते. साईसाहेब सायंकाळच्या रपेटीस निघाले असताना आम्ही त्यांचे दर्शन घेतले. मुंबईहून श्री. कुलर्णी नावाचे सज्जन येथे आले आहेत. तिथे त्यांची एक प्रयोगशाळा आहे तिथे स्थानिक खनिज इत्यादी इत्यादींचे परीक्षण केले जाते. त्यांनी सांगितले की मी तुम्हाला १९०७ साली सुरतेस पाहिलेले आहे. आम्ही बसून काही जुन्या वस्तुंच्या संबंधी चर्चा गप्पा केल्या. रात्री भीष्मान भजन व दिक्षितांनी रामायणाचे वाचन केले.

“माझा फकीर”

आज इथे तर उंद्या तिथे,
बेफिकिरीचं हे जगण माझं,
त्यांची फिकिर करतोय माझा फकीर.
त्याच्या शंवासावर मी जगत आहे,
नैवेद्याचा त्याचा घास,
आता माझा झाला आहे.
जिथं मी जावं तिथं -
अगोदरच तो पोचलेला असतो.
भीड कशाची मग उरत नाही -
खंत कशाचीच वाटत नाही.
उडत्या पाखरागत सारं विश्व माझंच
होवून जातं -
कारण -
ह्या विश्वावर राज्य करणारा “जगदीश्वर”
हा माझाच फकीर असतो.

- डॉ. अनिल मोरे
अल्याळी, आंबेवाडी.

गुरुदेव भक्तासाठी घेतो धाव !

— श्री. बाळकृष्ण अर्जुन देसाई

सी/३, हरमेस पार्क

३०, बंडगाड्हन रोड, पुणे - ४११ ००९

तुमच्यावर जेव्हा संकटे कोसळतात, तेव्हा तुम्ही साईबाबाना आंतर स्वरानं हाक मारून सहाय्यासाठी बोलाविता, नि बाबा असतील त्या स्थितीत तुमच्या पाठीशी उभे राहून तुमच्यावर कोसळलेलं अरिष्ट तात्काळ दूर करतात. तुम्ही कुठेही असा! तुमची उदी नि तुमच्या नावाचा घोष दुःखिताच्या मनाचं सांत्वन करायला तात्काळ धाव घेतो ही किमया काही साधी नव्हे!

तुम्ही साक्षात् श्री गुरुदेव असून, मानवी स्वरूपात वावरून लोकांना दर्शन देता, नि त्याचं भलं करता, ही काही जादू नव्हे. तो दृढ भक्तीचा साक्षात्कार आहे. निस्सी भक्ती अन् सबुरी यांनीच आमचं कल्याण होत असत. जो हच्या मंत्राचा मनापासून स्वीकार करतो, नि तो आचरणात आणतो, त्याचं भलं केल्याशिवाय बाबा, तुम्ही कधीच स्पस्थ बसत नाही.

प्रभु साईनाथा, तुमची लीला अगाध, तशीच अतकर्य आहे. तुमचे भक्त कोण नाहीत? सान्या धर्माचे लोक आज एकोप्यानं तुमच्या नावाचा जयजयकार करून एक टिकाणी मांडीला मांडी भिडवून खातात, पितात नि तुमचे गुण गातात. आज तुम्ही प्रत्यक्षात दिसत नसूनही कुणीही तुम्हाला हाक मारून संकटातून मुक्त करण्याचे विनत करतो, नि तुम्ही त्या विनंतीला ताबडतोब प्रतिसाद देता, हच्याची उदाहरण अनेक आहेत. ही आपली अगणित लीलाचं आहे.

आम्ही सारे भक्त आपली मूर्ती डोळ्यापुढं आणून कोणत्याही कार्यारिंभी आपणास हाक मारतो, नि ते कार्य उत्तमरित्या पार पडल्याचं प्रत्यक्षात पाहातो. ही सारी आपलीच किमया! तुम्हावाचून आम्हाला दुसरा त्राता कोण आहे? साईश्वरा, तुम्हीचे आम्हा पतितांचे पावनकर्त आहात! नाना वेशानं येऊन, तुम्ही भक्तांची कामं सुरक्षित पार पाढू शकता, नि त्या भक्ताला आधार देता, हाच सर्वात मोठा फायदा आहे.

नाम मुखी राहो निरंतर साई प्रभु तुमचे।

मग भक्तमनि मुळी नाव उरेना कधीच दुरिताच्यो॥

साईराम, साईराम! भक्ता देई सदा आराम॥

— जो मनाला जिंकतो त्याला परमात्म्याचा लाभ झालेला असतो, कारण त्याला शांती प्राप्त झालेली असते. अशाप्रकारच्या मानवाला सुख-दुःख, उष्णता-थंडी, मान-अपमान हे सर्व समान वाटतात.

ग्रंथपरिक्षण

श्रीसमर्थ वार्गदेव महाराज चरित्र

त्रिखक - श्री. कृष्ण जगन्नाथ थळी, प्रकाशक - श्री. शंकरराव कृष्ण थळी (आर्टिस्ट),
परिया बिलिंग, १ ला भजला, कामाबाग समोर, न्यू चर्नी रोड, मुंबई ४००००४.
(मत १४ रुपये पोर्टेज ८ रुपये पृष्ठे २४४.)

वाठारचे सगुणमूर्ती श्रीसमर्थ भगवान वार्गदेव महाराज हे महाराष्ट्रातील एक खास त्वमसिध्द अवतारी पुरुष होऊन गेले. त्यांचा जन्म जगद्वोरासाठीच होता. त्यांचा त्वम इ. स. १८४५ चा व निर्याण ८-१-१९३६ रोजीचे. त्यांची समाधी वाठार येथे पाहे. या श्रेष्ठ संत पुरुषाचे वाचनीय असे चरित्र महाराजांचे एक प्रमाण भक्त श्री. कृष्ण जगन्नाथ थळी यांनी लिहिले व ते त्यांचे चिरंजीव श्री. शंकरराव जगन्नाथ थळी यांनी काशित केले. या चरित्र ग्रंथात चार भाग असून पहिल्या भागात श्रीसमर्थ वार्गदेव महाराजांचे चरित्र १ ते १६४ पृष्ठात दिलेले असून त्यातून महाराजांच्याबद्दलची दोनशी बारीक सारीक माहिती मिळते. दुसऱ्या भागात श्रीसमर्थांचे मौल्यवान मुखोद्गार, तिसऱ्या भागातून महाराजांचे भक्तांना आलेले अनुभव व चौथ्या भागातून श्रीसमर्थांच्या विषयीची पदे व अभंग देण्यात आलेले आहेत. पुस्तकात ठिकठिकाणी चित्रेही देण्यात आलेली असत्याने ग्रंथाच्या आकर्षकतेत भर पडून तो वाचनीय झाला आहे. श्री महाराजांचे वार्गदेव अखेरच्या काळात श्री. थळी यांच्याकडे च मुंबईत आगावात होते. तिथे आजही त्यांचा झेंडा, पादुका व देव नि इतर साहित्य पहावयास मिळते. ज्या भाविकांना हा दुर्भिल होत चाललेला ग्रंथ घ्यावयाचा असेल त्यांनी वरील ठिकाणी संपर्क साधावा. तिथे ग्रंथही मिळेल आणि महाराजांच्या सर्व वर्तुंचेही दर्शन वेता येईल, असा दुहेरी फायदा होईल.

— साईनंद

श्रीसाई अभंगमाला

रचनाकार व प्रकाशक - श्री. जनार्दन नामदेव पाखरे, मु. पो. कागल, ता. कागल, जि. कोल्हापूर - ४१६२९६.

साईभक्त श्रीसाईलीलाचे कवी नि कागलचे एक शिक्षक श्री. जनार्दन नामदेव पाखरे यांनी श्रीसाईबाबांदरच रचलेल्या ५० कवितांचा हा संग्रह छोटेखानी पुस्तकाच्या रूपाने रामनवमीस प्रकाशित झाला असून तो साईभक्ताने साईकाव्याचा एक चांगला संग्रह म्हणून आपल्या संग्रही ठेवण्यास हरकत नाही. या पुस्तकास श्री छत्रपती शाहू सहकारी साखर कारखान्याचे अध्यक्ष मा. विक्रमसिंह जयसिंगराव घाटगे यांनी अनुदान दिले आहे, पाचा कृतज्ञतापूर्वक उल्लेख करावासा वाटतो.

— साईनंद

“श्री ब्रह्मचैतन्य गोंदवलेकर महाराज प्रणीत नाम महात्म्य (काव्य-ग्रंथ)”

(कवी - श्री. दिनकर देवळेकर, प्रकाशक - श्री. पांडुरंग लक्ष्मण किरवे, अमित आज्ञा
सोसायटी, पाच पाखाडी, ठाणे (पश्चिम). पाने ९६, किंमत १० रु.)

श्री ब्रह्मचैतन्य गोंदवलेकर महाराजांची प्रवचने, सर्वश्रुतच आहेत. प्रत्येक
दिवसाला एक, अशी वर्षाची ३६६ प्रवचने लिहून त्यांनी नामाचे महात्म्य विविध
विवेचनाद्वारे, भाविकांपुढे ठेवले आहे. नामाच महत्व विषद करतानाच, प्रभू रामचंद्राचे
अनन्य साधारण महत्व व महतीही त्यांनी भक्तांना आवर्जून सांगितली आहे.

महाराजांची ही प्रवचन नेमक्या शब्दात काव्यरूपाने भाविकांपुढे ठेवण्याची प्रेरण
श्री. दिनकर देवळेकर यांना होऊन, प्रत्यक्ष श्री गोंदवलेकर महाराजांचा साक्षात्कार
आशीर्वाद लाभला नि ह्या प्रेरणेतूनच महाराजांच्या प्रवचनांवर सहज सुंदर काव्यग्रंथ
तयार झाला.

पथम प्रवचनांच्या क्रमांकानुसार सर्व काव्य लिहून झाल्यावर, सद्गुरु इंच्छेनुसार,
ह्या ग्रंथाची तीन भागात विभागणी केली आहे. सर्वप्रथम कवीचे आत्मनिवेदन असून,
पहिल्या भागात नामजपाचे महत्व वर्णन केले आहे:

दुसऱ्या भागात प्रपंच साधून, परमार्थ कसा करावा ह्याचे वर्णन आहे. तिसऱ्या
भागात त्यांनी संतसंगतीचे महात्म्य व त्याची परमार्थतील अनन्यसाधारण महती
वर्णन केली आहे. चौथ्या भागात काही स्फूट-काव्य देण्यात आले आहे.

सद्गुरु श्री साटम महाराज तसेच त्यांचे शिष्य, श्री सदानन्द सरस्वती यांचा
अनुग्रह कृपाप्रसाद, कवी श्री. देवळेकरांना मिळाला असून, अखंड राम-नाम जपामुळे
महाराजांच्या प्रवचनांवर आपल्या प्रारसादिक, भक्तिरसपूर्ण, श्रधाळू, साध्या-सोष्या
सहजसुंदर शब्द रचनेने त्यांनी हा काव्यग्रंथ भाविकांपुढे ठेवला आहे.

कवी: श्री. दिनकर म. देवळेकर

रविउदर, सोसायटी, बी-३/४,
चैदणी कोळीवाडी, ठाणे(प.).

— श्री. भालचंद्र गंदे, ठाणे

— योग्याने स्वतःचे चित्त निरंतर ईश्वरावर एकाग्र करण्याचा कयास
करावा. त्याने एकान्तात एकाकी रहावे आणि नित्य स्वतःच्या मनाला
अपूर्वाईने वश करावे. त्याने वासना आणि संग्रहाच्या भावना यांतून
मुक्त असावे.

तुमचे श्रीविठ्ठलासंबंधीचे सामान्य ज्ञान किती आहे?

(पुढीलपैकी सहा प्रश्नांची उत्तरे बरोबर देता आल्यास तुमचे सामान्य ज्ञान बरे, आठांची बरोबर देता आल्यास चांगले व सर्वच्या सर्व दता आल्यास उत्कृष्ट समजावे.)

- १) महाराष्ट्राची काशी म्हणून पंढरपूर या क्षेत्राचा उल्लेख केला जातो.
अ) दक्षिण, ब) पूर्व, क) पश्चिम, ड) उत्तर.
- २) पंढरपूर हे तीर्थक्षेत्र नदीच्या तीरावर वसलेले आहे.
अ) अलकंदा, ब) धवलगंगा, क) चंद्रभागा, ड) कावेरी.
- ३) श्रीविठ्ठलाच्या नामक भक्ताने पंढरपूर हे क्षेत्रनगर निर्माण केले.
अ) पांडुरंग, ब) पुंडलिक, क) गोविंद, ड) राणू.
- ४) श्रीविठ्ठलाच्या पत्नीचे पूर्वाश्रमीचे नाव होते
अ) मायावती, ब) सत्यवती, क) पद्मावती, ड) रूपवती.
- ५) 'विठ्ठल' हा शब्द द्रविडी शब्द आहे.
अ) शिवसूचक, ब) विष्णुसूचक, क) कृष्णसूचक, ड) देवीसूचक.
- ६) १९४७ साली यांनी पंढरपूर येथे उपोषण सुरु केले होते.
अ) शंकरराव देव, ब) दादा धर्माधिकारी, क) विनोबा, ड) साने गुरुजी.
- ७) फादर डलरी हा विठ्ठलाचा भक्त होय.
अ) फ्रेंच, ब) जर्मन, क) रवीडीशा, ड) पोलीश.
- ८) चंद्रभागा या नदीचा उगम येथे झाला आहे.
अ) कैलास पर्वत, ब) नंदादेवी, क) भीमाशंकर, ड) कळसूबाई.
- ९) पंढरपूरच्या प्रत्यक्ष श्रीविठ्ठल मंदिरात जाण्यासाठी १२ पायऱ्या चढाव्या लागतात त्यापैकी पहिल्या पायरीस म्हणतात.
अ) निळोबाराय पायरी, ब) नामदेव पायरी, क) गोरोबाकाका पायरी, ड) जनाबाई पायरी.
- १०) कैकाडी महाराजांचा आश्रम पहावयाचा असेल तर तुम्हास येथे जावयास हवे.
अ) पुणे, ब) पुणतांबा, क) पेण, ड) पंढरपूर.
- ११) श्रीविठ्ठलाने पोषाख केल्यावर त्यास जे सेवेकरी मागून पुढून आरसा दाखवितात त्या सेवेकन्यांना म्हणतात.
अ) हरिदास, ब) डिंगरे, क) दिवटे ड) बेणारी.
- १२) विठोबा प्रमाणेच रुकिमणाच्या पुजान्यांना म्हणतात.
अ) बङ्घवे, ब) परिचारक, क) उत्पात, ड) डांगे.

— सदानंद चैदवणकर

१ - (८ '४ - (६ '३ - (०६ '२ - (८

'५ - (२ '३ - (६ '२ - (३ '३ - (५ '५ - (४ '५ - (८ '५ - (६

सूत्र

सत्संगाचा लाभ घ्या!

— श्री. रामकृष्ण अंकुश गवडे
तुंगेकर बिल्डिंग, दुसरा मजला,
अजय शॉपिंग सेंटरसमोर,
टाकणदास कटारिया मार्ग,
माहिम, मुंबई ४०० ०१६.

परमेश्वराचे दर्शन सहजपणे घ्यावयाचे असेल तर ते सत्संगात घ्या. तेथे समता असते. गरीब-श्रीमंत असा भेद नसतो. कोणीही येतो आणि कोठेही बसू शकतो. तेथे कोणालाही आडकाठी केली जात नाही. परस्पर चांगल्या लोकांच्या सहवासात बसायला मिळते. गौरवाची अनुभूती मिळते, संतोष मिळतो आणि हाच तर त्या परमात्म्याचा सूक्ष्म प्रसाद होय.

जगात गोड वस्तू कोणती? दही, दाक्षे, गूळ, साखर या वस्तू स्वयं गोड असतात. मधुरता ही गुळात किंवा साखरेतच असते असे नव्हे. ज्याला ज्ञे आवडते ते त्याच्यापुरते मधुरच असते. ज्याचे मन ज्या ठिकाणी लागले आहे तेच त्याच्यापुरते मधुर असते.

सत्संगाला आपण मधुर समजत आहोल आणि ते सारे मधुर करून घेत आहोत. ही त्या परमात्म्या यी कृपा होय. आणि त्या प्रभूची कृपा झाली तरच सत्संगाचे निमित्त होऊन त्याचे भजन, किर्तन श्रवण करण्याची संधी मिळेल.

सत्संगाला योगविशिष्टात नेत्राची उपमा दिली आहे. रूपाची व्याख्या कितीही करा. नेत्राशिवाय वर्णन करता येणार नाही. कान असत्याशिवाय गाण्याचा आनंद लुटता येणार नाही. तो वर्णन करून सांगण्यासारखा विषय नाही. अशी कितीतरी फळे जगा! असतील जी आपण खाल्लेली नसतील, तर ती किती मधुर आहेत हे सांगून कसे समजणार. ती खाऊनच त्याची चव पहावी लागेल. रस जोपर्यंत जीभेवर जात नाही. तोपर्यंत चव कशी आहे ते कळणार नाही. आपल्या बुद्धीत जर संसार भरून वहात असेल तर सत्संगात मजा येणार नाही, आनंद घेता येणार नाही!

माणसाच्या बुद्धीत एक मोठा दोष आहे आणि तो म्हणजे जडता (हड). मला जे करावयाचे ते मी करणारच. अशा काही सवयी असतात, त्या आपण सोडू शकत नाही. कोणी आपणाला भेटायला आला तर आपण लागलीच म्हणतो— मी आताच तुमची आठवण केली होती. हा शिष्टाचार झाला. परंतु खोटे बोलणे हे पाप आहे.

सत्संगामुळे तुमचा नेहमी आदर होतो, मोठा मान केला जातो. धन आहे, परिवार आहे, मान आहे, जगातली सारी सुखे हात जोडून तुमच्यासमोर उभी आहेत, सारे काही तुमच्याजवळ आहे, पण इतके सारे असूनसुध्दा मनात चिंता मात्र अनेक असतात. सत्संगाने या चिंता दूर होऊ शकतात.

जसे व्यायाम केल्यामुळे शरीर पुष्ट होते, निरोगी राहते, खूप भूक लागते, अन्नाचे घांगले पचन होते, तसेच आपल्या सूक्ष्म शरीराच्या निरोगीपणाचे सत्संग हे एक उत्तम भोजन आहे. त्याने हृदय मजबूत होते, मन निरोगी बनते. सुखदुखाचा, मान-अपमानाचा, धनदौलतीचा, कशाचाही तुमच्यावर परिणाम होणार नाही. तुम्ही त्यातून सहज तरुन जाल.

माझ्यामध्ये, माझ्याच प्रेरणेने, माझीच माया, माझाच संसार रचित असते. तुमच्या हृदयात असलेल्या या मायेचा ज्ञानाने नाश केला पाहिजे.

सत्संगाला शांत वातावरण असते. तेथे मन प्रसन्न होते. संसारातल्या कष्ट, दुःख, चिंता आदि गोष्टींना तेथे थारा नसतो. भगवतकथा श्रवण हे त्यावरील एक अद्भुत औषध आहे.

म्हणूनच सत्संगाचा अवश्य लाभ घ्या!

(हरद्वाराच्या रखामी कृष्णानंद याच्या प्रवचनाचे आधारे)

“हितगुज”

मज नसे जरी आई
हे साई, मी तुज म्हणू का माझी आई?
संकटकाळी तू धावत येई।
साई माझी आई साई माझे तात,
देती मज रोज प्रसादाचा हाता।
हे, कृपेच्या सागरा
तुम्हीच माझे जीवन उध्दारा।
तू कल्पतरु राही मम द्वारी।
हिच विनवणी वारंवारी।
नित्य घडो संतांची संगत
भलीन वासना नको मनात
रोज नको मज खाया मेवा
“साई” नाम मनी हा अखंड ठेवा॥

— सौ. अपर्णा रमेश पाठरे
बी-१, कोटी उड्डाण, आकुर्ली लेन,
मु. पो. कांदिवली (पूर्व), मुंबई.

इति श्री साई उवाच

८७ (मागील अंकावरुन क्रमशः) — संकलन - श्री. डी. जी. देशपांडे

पाहूनि तयाचा अद्वाहास। बाबा मधुर बोलती तयास।
 “काय बिघडले रे रामदास। व्यर्थ सायुस कां वहासी॥
 अरे शामा आपलाच पोरगा। तूं कां शिरा ताणिसी उगा।
 किमर्थ इतका कष्टसी वाऊगा। तमाशा जगा दाविशी॥
 ऐसा कैसा तूं कलहतत्पर। कां न बोलावे मधुरोत्तर।
 अरे ह्या पोथ्या पढतांही निरंतर। अजुनि अंतर अशुद्ध॥
 प्रत्यही अध्यात्मरामायण पढशी। सहस्रनामाचे आवर्तन करिशी।
 तरीहि उच्छृंखलवृत्ति न त्यजिसी। आणि म्हणविशी रामदास॥
 ऐसा कैसा तूं रामदास। तुंवा सर्वार्थी असावे उदास।
 तरी तुटेना पोथीचा सोसा काय त्या कर्मास सांगावे॥
 रामदासी नसावी ममता। सान थोरी असावी समता।
 त्या तुझी या पोरासी विषमता। झोंबसी हाता पोथीस्तव॥
 जा बैस जाऊन स्थानावरी। पोथ्या मिळतील पैशा पासरी।
 माणूस मिळेना आकल्पवरी। विचार अंतरीं राखावा॥
 तुझ्या पोथीची काय महती। शाम्याला त्यांत कैची गती॥
 उचलली ती म्यांच आपमती। दिधली तयाप्रति मीच ती॥
 तुला ती तो मुखोदगत। शाम्यास द्यावी आले मनांत।
 वाचील ठेवील आवर्तनांत। कल्याण अत्यंत होईल”॥

— अ. २७ वा

८८

“बापूसाब ही कशाची काई”। बाबा ते ठारी पूसती॥
 हा वाच साधंता कल्याणप्रद होईल॥

— अ. २७ वा

८९

सांगूं काई। काय या अन्नाची अपूर्वाई॥
 पूर्वी ही एक वाण्याची गाई। दूधाळ लई लढठ असे॥
 मग ती कुरें नाहीशीं झाली। माळियाकडे जन्मास आली॥
 तीच पुढे क्षत्रियाकडे गेली। पली झाली वाणियाची॥
 पुढे ही उपजली ब्राह्मणापोटी। बहुता काळाने पडली दृष्टी॥
 प्रेमाचे दोन घांस पोटीं सुखसंतुष्टी जाऊ दे॥
 ‘राजाराम। राजाराम’ वद वाच्या॥
 ऐसे म्हणत राहीं नित। सफल होईल आई जीवित।
 शांत होईल तुझें चित्त। हित अपरिमित पावसील॥

— अ. २७ वा

१०

माझा माणूस देशावरा असो कां हजारों कोस दूरा।
आणीन जैसे चिडीचे पोरा बांधून दोर पायासा॥

— अ. २८ वा

११

साले रस्ते में भजन करते।
प्रौढ़ दुसरे आदमी कू पूछते। क्या दूसरे से पूछना॥
सब कुच आपने आंखों से देखना। काय कू दुसरे आदमी कू पूछना॥
झुटा है क्या सच्चा सपना। कर लो आपना बिचार आप॥
मारवाडीसे लेकर उछिती। क्या जरूर दर्शन की होती॥
होई क्या अब मुराद पूरती”॥
“सांजा ताटभर घेऊन ये मजा आरती पूजन मग करी॥
भूक लगी है अच्छा हूवा। कमर में दर्द चाहिये दवा॥
अब सांजे की चली है हूवा। करी सवार आरती”॥

— अ. २८ वा

१२

पूजेत त्वां आजला खंड पाडिला।
ज्ञा पावल्या सर्व देवांला। एक राहिला पूजेविण॥
जा ती करून ये मग येथो। मेघा वदे
जा तूं पाहें दार आतां उघडें आहे।

— अ. २८ वा

१३

पुरवीं तुझाचि कामा।

— अ. २८ वा

मेघा त्रिशूल काढी रे।

दृष्टांत कसला।

शब्द नाहीं का माझा परिसिला। काढ म्हणितला त्रिशूल तो।

दृष्टांत म्हणूनि माझे बोला। जातां काय कराया तोला।

बोल माझे अर्थ सखोला। नाहीं फोल अक्षरही”॥

‘माझीया प्रवेशा न लगे दाटा।

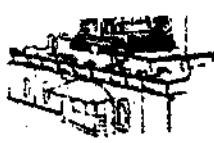
नाहीं मज आकार ना विस्तार। वर्से निरंतर सर्वत्र॥

यकूनियां मजवरी भार। मीनला जो मज साचार।

ज्ञयाचे सर्व शरीर व्यापार। मी सूत्रधार चालवीं”॥

‘हां शंकर आला। सांभाळी यांजला तूं आतां”॥

— अ. २८ वा

९५

“तुझ्या बापाचे मी काय लागें। उठली ती सुटली माझ्यामागें।
फुकटखाऊ मेले निलागे”। म्हणावे रागें बाबांनी॥

— अ. २९ वा

९७

“कृतकर्म अदये पाहिजे भोगिले”।

“असेल केले जन्मांतरी”॥

“आतांचा तुझ्या नमस्कार। आणि यापूर्वी जे घालीस निरंतर।
आहे काय दोहीत अंतर। करून विचार सांगे मज॥”

“नाही काय तुझीया चित्ती। मुसलमानाच्या देवांची भक्ति।
पंजा नाही का तुझीया सदनी। पूजीत नाहीस का ताबुताचे दिनी।
काड बिबी ही आहे सदनी। लग्नकार्यासी तिजला पूजुनी।
तुष्टवितोसना मानपानी। मुसलमानी दैवत हें”॥

“अल्ला मालीक बहोत देगा। अल्ला तुमारा अच्छा करेगा”।

— अ. २९ वा

९८

“सांगे तथास माझें मानो।

पत्रिका ठेवी गुंडाळून। बैसे जो स्थस्थमन परीक्षे॥
नादा कुणाच्या लागू नका। जन्मपत्रिका पाहू नका।
सामुदिका विश्वासू नका। चालवा निका अभ्यास॥
म्हणावे मुलास येईल यश। स्वस्थ चित्ते परीक्षेस बैसा।
होऊ नको असा निराश। ठेवी विश्वास मजवरी॥

— अ. २९ वा

९९

“हा ज्याचा त्यास देई। सवे हा उदीचा प्रसाद नेई।

नलगे आम्हास तुझें कांहीं। स्वस्थ राही म्हणें तया”॥

— अ. २९ वा

१००

“त्याला कसूला द्यावयाचा। आपणासचि तो ठेवावयाचा”।

“तरीही तो देईला रूपये पंचवीस याचे मोला।

हा मी यासी देईन बदला” बोल तयाला॥

म्हणती रूपयांचे ढिगार लाविले। तरी त्या रूपयासवें न तोलो।

उणें ते मोलें तयापुढें॥

— अ. २९ वा

१०१

जाऊनि सप्तशृंगीच्या मंदिरी।
वाहे तिची तीस चरणावरी। स्तने हीं साजिरी निजहस्ते॥

— अ. ३० वा

१०२

टांगा घेऊन जा रहात्यासी। खुशाल भाऊसी घेऊन यो॥
जाहले की दिवस बहुत। भेटावयाची मनी आर्ता।
म्हणावे बाबांनीं तुम्हाप्रत। भेटीप्रित्यर्थ बोलाविलो॥
“मजकडे येऊन जा”॥

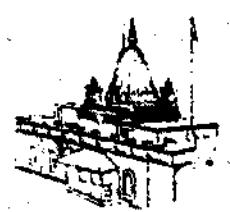
शिरडीनाथा

साईनाथ मज एक निवारा
झडोत कितीही संकट धारा!
मन ठेवियले तुमच्या पायी
सुट्टील कोडी कृपे सहज ही!
प्राथियते मी काया-वाचा-मनी
विनवीतसे मी शरण येऊनी
संसाराची भीति सर्वदा
विसर्ल नको तू सबुरी श्रध्दा.
'साई-शब्द' हा त्रिवार सत्य
माथी राहो करुणेचा हस्त!
तुमच्या हाती जीवन नौका
हाक अंतरी तुम्हीच ऐका!
आठविता गहिवरते अंतर
गुणगुणते मी नाम निरंतर
विश्वासाने धरिले हाता
तुजविण अन्य न शिरडीनाथा!

— सौ. वासंती नांदेडकर

एम. ए.

महिंद्र आणि महिंद्र लिमिटेड,
पथ क्रमांक १३, वरळी, मुंबई - ४०००१८.

श्री साईनाथांची उदी - एक दिव्योषधी

- सौ. मृणालिनी प्र. भुके

११७/३८२९, नेहरूनगर

मुंबई - २४

साईलीलाच्या असंख्य वाचकांना तसेच साईवाड्मय वाचणाऱ्या, किंवहुना श्री साईबाबांच्या कुणाही उपासकाला या गोष्टीची मनोमन खूणगाठ असते की, मनात योजलेले एखादे कार्य, मग ते कितीही दुष्कर असो, साईबाबांच्या स्मरणाने, त्यांन कळवळून केलेल्या प्रार्थनेने आपल्या कार्याची यशस्वी वाटचाल प्रगतीपथावर होते. असल्याचा अनुभव येत असतो. तसेच क्षणोक्षणी साईबाबांच्या अतकर्य अश वरदहस्ताची जाणीव आपण नेहमीच अनुभवतो. केव्हा केव्हा काही क्षुल्लक गोष्टीसाठी सुध्दा आपण बाबांना हाक मारतो, त्यांना साकडे घालतो तेव्हा साईबाबा आपली मायमाऊली असते ना! मग आपण आपले वय विसरून लहान बालक बनतो बालकाने आईजवळ हटू करावा, काही मागावं, नाहीतर कुणाजवळ जावं! यासोठी या साईमाऊलीला आपण स +आई +बाबा असे संबोधतो. कित्येकदा भक्तांचे काही अनुभव वाचल्यानंतर काही मंडळी बोलतात “हा कसला अनुभव? यात काय मोठेसे आम्ही तर असल्या गोष्टी पावलोपावली अनुभवतो!” पण आपला अनुभव शब्दांकित केला, इतरांना सांगितला तर त्याचा आनंद द्विगुणित होतो. आपल्याबरोबर इतरांनांने त्याचा आनंद मिळावा, हे योग्य नाही का!

श्री साईबाबांच्या उदीबद्दल तर सांगणे नकोच! ही उदी म्हणजे धन्वंतरीचे रसायन एखादा दुर्धर रोग या उदीच्या सेवनाने बरा झाला, असे एखाद्या साई उपासकाने सांगितले, तर मुळीच आश्चर्य वाटणार नाही. कारण माझाही तसा अनुभव आहे

गेल्या तीन चार वर्षांपूर्वी उन्हाळा सुरु झाला की, माझ्या दोन्ही पायांवर काही काही ठिकाणी गुलाबी चट्टे उठत, प्रथमत: मी दुर्लक्ष केले. नंतर काही मलमे लावली पण काही गुण येईना, तेव्हा डॉक्टरकडे गेले. त्यांच्या औषधोपचाराने तात्पुरता गुण आल पण औषध घेणे बंद केल्यावर पूर्ववत् चट्टे दिसू लागले. स्पेशालिस्टला दाखविले परंतु खुणालाच निदान झाले नाही. तात्पुरते बरे वाटे. पावसाळा, हिंवाळ्यात आरात असे, उन्हाळा सुरु होताच परत चट्टे दिसू लागत. एकदा आमच्या कॉलनीतील एक मैत्रीणीकडे मी गेले होते. बोलण्याच्या ओघात मी माझे दुखणे तिला सांगितले. तिने उदीचा डबाच माझ्यापुढे आणला व आपल्या हाताने तिने श्री साईची उदी माझ्या पायांना चोळून लावली व घरी नेण्यासही दिली. घरी आल्यावर साईबाबांना प्रार्थन करून त्या डागांवर उदी चोळायचा व सेवन करायचा मी परिपाठ चालू ठेवला. काही दिवसातच सर्व डाग नाहीसे झाले. त्यानंतर अद्याप परत डाग उठले नाहीत. ही माझी मैत्रीण म्हणजे सौ. सावंत. या परम साईभक्त आहेत. त्यांच्याच कृपेने मला ख परमौषधीचा अनुभव आला. सौ. सावंत यांच्याजवळ साईबाबांच्या उपासनेच्या

अनुभवांचे भांडार आहे. त्यांच्याबरोबर गप्पागोष्टी करायला मिळणे, म्हणजे एक पर्वणीच असते. बोलता बोलता ४/५ तास केव्हाच जातात, हे कळतच नाही. धन्य ते साईबाबा, ज्यांनी आपल्या लेकरांच्या कल्याणासाठी एक दिव्योषधी, अर्मांघ शक्ती, अमोल ठेवा उदीर्लंपाने मागे ठेवला आहे!

मानवी जीवनाचे सार्थक

— श्री. शेषराव ठाकरे

एम. कॉम.

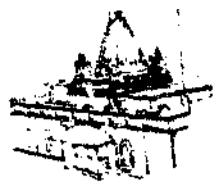
महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ,
काटोल, जि. नागपूर.

मनुष्य जीवनाच्या कर्तव्याची सुरुवात कडू असते. परंतु तिला कंटाकून भागणार नाही. पुढील प्रगती त्या कडवट कर्तव्याच्या पोटीच जन्माला येत असते.

'जीवन' या शब्दात तीन अक्षरांचा समन्वय आहे. परंतु त्याची व्यापकता अथांग आहे. जगणे ही अत्यंत सोपी गोष्ट आहे. जगण्याची इच्छा मात्र हवी. जगण्याची इच्छा ही हलक्या रबराच्या चॅडूसारखी असते, जिला कितीही संकटमय सागरात बुडविण्याचा कितीही प्रयत्न केला, तरी ती पोहतच राहते. जीवन जगण्याचा मार्ग वाटतो तसा कंटकमय नाही. परंतु जीवन जगत असताना कोणत्या मार्गानी जगावे, हे प्रत्येकाच्या मनोवृत्तीवर अवलंबून असते.

जीवन जगत असताना, ते जीवन नेहमी दुसऱ्याच्या उपयोगी पडेल, ही भावना असावी, खाणे, पिणे, राहणे याकरिता मनुष्य जीवन नाही. तर त्याला आपल्या जीवनात बन्या वाईट कृत्यांचा खेळ खेळून, ह्या जीवनरूपी संसाराची नाव पार पाडायची आहे. मनुष्याचे जीवन 'क्षणिक' आहे. म्हणून मनुष्याने चंदनापरी दुसऱ्यासाठी आपल्या जीवनाचे सार्थक करायला पाहिजे. "स्वतःसाठी जगलास तर मेलास आणि दुसऱ्यासाठी जगलास तर जगलास" ह्या म्हणीचे स्मरण करायला पाहिजे. कारण आपली जीभ चांगली असेल, तर सारे जग आपणास चांगले म्हणेल.

वृक्ष तोडत असताना, त्या तोडणाऱ्यास तो वृक्ष स्वतःची छाया काढून न घेता सावली देतोच. त्याचप्रमाणे मनुष्याच्या जीवनात कितीही अडथळे, दुःख निर्माण झाली, तरी त्यांचे स्वागत करून आपले जीवन समाज सेवेकरिता अर्पण केले पाहिजे, जसे भगतसिंगाचे जीवन होते. त्यांनी अल्पवयात राष्ट्राच्या सेवेकरिता फाशी पत्करली. आपले दैव परमेश्वराच्या स्वाधीन असेल, पण आपली कृत्ये आपल्या स्वाधीन आहेत. त्यांचा या जीवनात योग्य उपयोग व्हायलाच पाहिजे.

जीवनाचे अलंकार म्हणजे प्रेमाचं पाणी! जीवनरूपी बाग फुलवायची असेल, तर त्या बागेला प्रेमाचं ओलीत करायला पाहिजे. जीवनाचा कठीण मार्ग आक्रमताना दगडासारखे कठोर बनून, त्या समस्यांना तोँड देऊन, जीवनाचा उधार केला पाहिजे. कारण ‘बळ हेच जीवन, दुर्बलता म्हणजे मृत्यू’ विनोबाजीच्या मते, ‘मनुष्य जीवन अनुभव का रास्ता है’। जीवनाला कठोर बनविल्याशिवाय आयुष्याचे उद्यान फुलत नसते.

मनुष्याचे जीवन दुःखांनी ओथंबलेले आहे, असे म्हणतात. परंतु शेक्सपियर यांच्या मते ‘व्यक्ती तब तक दुखी है, जब तक वह खुदको दुखी मानता है’ जो पर्यंत मनुष्याच्या जीवनाचे घरण सुखदुःखाशी होत नाही, तो पर्यंत त्यास आपल्या प्रगतीचा टप्पा अदृश्यच राहतो. मनातील भावना गुप्त ठेवणारी ‘शंका’ काढून आणि मनातील विचार जागृत करणारी भीती यासी दोन हात करून मनुष्याने पुढचे पाऊल टाकायला पाहिजे. हजारो सूर्य एकत्र आले तरीही सत्यरूपी सूर्याची बरोबरी करू शकणार नाहीत. सत्याचे दर्शन अहिंसा, प्रेमधर्म याखेरीज अशक्य आहे आणि अहिंसेचे पालन आत्मशुद्धीशिवाय अशक्य आहे. तसेच अशुद्धात्मा परमात्म्याचे दर्शन घेऊ शकत नाही. म्हणूनच साई म्हणतात, शुद्ध भावनेने माझेवर विश्वास ठेवा, मी निरंतर तुमच्या सेवेला व मदतीला हजर आहे.

शिष्यवृत्ती

श्री साईबाबा संस्थान, शिर्डी यांचेकडून सन १९८८ करिता गरीब व हुशार अशा पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्थ्यीना शिष्यवृत्ती वाटप करण्यात येणार आहे. तरी इथता १० वी (नवीन ऐस. ऐस. सी.) वा त्यापुढील कोणत्याही महाविद्यालयीन तसेच कोर्सेसच्या परिक्षेत शेकडा ६० टक्के किंवा त्याहून जास्त गुणसंख्या असणाऱ्या विद्यार्थ्यीनी, तसेच टंकलेखन व लघुलेखन कोर्ससाठी मात्र शेकडा ७५ टक्के पेशा अधिक “अे” ग्रेड असणाऱ्या विद्यार्थ्यीनीच आपल्या शैक्षणिक संस्थेमार्फत संस्थानचे ठराविक नमुन्यातील अर्ज पाठवावेत. अर्जाची झेरॉक्स प्रत करून पाठविणाऱ्या अर्जाचा विचार केला जाणार नाही. अर्जाच्या प्रती श्री साईबाबा संस्थान शिर्डी, रा. कोपरगाव, जि. अहमदनगर यांचेकडे मोफत मिळतील. पोस्टने पाहिजे असल्यास स्वतःचा पत्ता असलेले ६० पैशाचे तिकोट लावलेले पाकिट अथवा ६० पैशाची पोस्टाची तिकोटे पाठविल्यास प्रती मिळतील. छापील अर्ज मागविष्याची अंतीम मुदत दि. १६-८-८८ तर भरलेले अर्ज स्विकारण्याची अंतीम मुदत दिनांक ३१-८-१९८८ अशी आहे. मुदतीनंतर आलेल्या किंवा अपुरी माहिती असलेल्या, वरील अटी पूर्ण होत नसलेल्या अपात्र अर्जाचा विचार केला जाणार नाही व त्याबाबत पत्रव्यवहारही केला जाणार नाही.

साई तारी त्याला कोण मारी

- डॉ. पी. सावंत
(अनेस्थेटिस्ट)

बी. जे. वाडीया हॉस्पिटल,
परेल, मुंबई-४०० ०९२.

वरील वचनाचा अनुभव अनेक साईभक्तांना आला असेलच. तसाच मला सुद्धा
माला.

माझी एम्.बी.बी.एस्.ची परीक्षा चालू होती. दुसरा पेपर संपर्वून मी व माझी मैत्रीण
टॅक्सीने हॉस्टेलकडे निघालो होतो. सकाळी जाण्यासाठी मी व संध्याकाळी येताना
तिने पैसे भरावे, असे ठरत्यामुळे तिने पैसे भरले व आम्ही हॉस्टेलच्या खोलीजवळ
आलो. खोलीच्या चावीसाठी मी माझी पर्स बघणार, तो पुस्तकांच्या पिशवीत पर्स
नव्हती. माझ्या काळजात धर्स्स झाले, कारण पर्समध्ये पास, परीक्षा म्हणून कमी जास्त
पैसे व मुख्य म्हणजे परीक्षा हॉल ओळखपत्र होते, ज्या कारणामुळे मला दुसऱ्या
दिवशीच्या पेपरला बसता येणार नव्हते व अजून तर तीन पेपर बाकी होते. हॉस्टेलच्या
आसपास खूप शोधाशोध केली. बरे चुकून टॅक्सीत विसरले असेन, तर टॅक्सीसुद्धा
केढाच निघून गेली होती. घाईगडबडीत मी टॅक्सीचा नंबरदेखील पाहिला नव्हता.
मला काय करावे, सुचत नव्हते व दुसऱ्या दिवशीच्या पेपरचा अभ्यासही होत नव्हता.
अशातच बाबांना मी प्रार्थना केली. लगेच मी आईवडिलांना फोन करून कळविले.
वडिलांनी येऊन समजावले व 'साईबाबांचे नाव घेऊन स्वस्थ चित्ताने दुसऱ्या पेपरचा
अभ्यास करण्यास सांगितले. दुसऱ्या दिवशी घडीलं सकाळी परीक्षा केंद्रावर गेले व
विचारपूस केली असता, कळले की, एक पर्स सापडली आहे व कॉलेजच्या
ऑफिसमध्ये ठेवली आहे. नंतर विचारले असता, कळले की, एका कॉलेज-
कर्मचाऱ्याला ती मिळाली व त्याने ती कॉलेजच्या प्राचार्यांकडे नेऊन दिली. काहीही
पैसे न जाता पर्स मला परत मिळाली. मुख्य म्हणजे, त्या दिवशीच्या पेपरमध्ये
मानसिक तणाव असताना व काहीही अभ्यास न करता, साईकृपेने मी चांगत्या
मार्कानी पास झाले.

दुसरा अनुभव असा. एम्.बी.बी.एस्. नंतर मला पोस्टग्रेज्युरेशन करावयाचे होते
परंतु अतिशय स्पर्धा असल्यामुळे मला पी.जी. ऑडमिशन व हव्या त्या शाखेमध्ये
मिळणे, जवळजवळ अशक्यच होते. मला वाईट वाटत होते, पण मी काहीच करू शकत
नव्हते. थोड्याच दिवसांनी माझ्या मैत्रिणीने मला कळविले की, फायनल लिस्ट
जागली आहे व त्यात तुला ऑडमिशन आणि ते सुद्धा तुला हव्या त्या शाखेमध्ये
मिळाले आहे, ताबडतोब येऊन पैसे भरणे. मनोमन मी बाबांना अंतकरणपूर्वक
नमस्कार केला व खूप आभार मानले.

धन्य ते साईबाबा व साईलीला! बाबांची कृपा सर्वांवर अशीच राहो, हीच साई
वरणी प्रार्थना.

ओढ लागली शिर्डीची

चला-चला, शिर्डीला जाऊ।
 साईबाबा, डोळे भरूनी पाहू॥
 सुखदुखाच्या गोष्टी सांगू।
 जीवनभर, साई हाती सोपवू॥
 पंचामृत - गुलाबपाणी, साईना न्हाऊ घालूं।
 सुगंधित अष्टगंध, भाळी लावू॥
 रेशमी-मुलायम सदरा, अंगी घालूं।
 शोभिवंत जरी-पटका, डोई बांधू॥
 नक्षीदार शोला, मायेने पांघरू।
 शीतल, वाळ्याचा पंखा, चवन्या ढाळू॥
 मधुर, सुवासिक मोगराहार, कटी घालूं।
 टवटवीत गुलाब पुष्प, शिरी ठेवू॥
 मृदुल फुलाच्या पायघड्या, प्रेमभावे अंथरू।
 वेल-तुळस, दुर्वा-मरवा पदकमली वाहू॥
 केशरी पेढे, मलई, बर्फी, नैवेद्य दाखवू॥
 सवे मसाला दूध, फळे, कधी न विसरू॥
 अलंकार - नोटा - नाणी, दानपात्री टाकूं।
 मन माझे दक्षणा, साईनाथार्पण करू॥
 सुगंधित उदबत्ती-धूप, आणि समई लावू॥
 साजूक तुपाची पंचारती, श्रद्धेने ओवाळू॥
 आरती-प्रार्थना-नमन, भक्तिने गाऊ॥
 मंगलमय घटिका, देहभान विसरू॥
 रूप मनोहर - तेज आगळे, मनामधे साठवू॥
 श्रद्धेने, आदराने, साईपर्दी लीन होऊ॥
 आशीर्वादाची गठडी, नम्रतेने उचलू॥
 श्रद्धा-संबुरीचे बळ, पाठीशी बांधू॥
 गोड चिंतनात, गोड प्रसाद, मुखी घालू॥
 लीलाकरी उदी, भाविकतेने कपाळी लावू॥
 सुखस्वप्नाच्या गाडीतूनी, सुखाचा मार्ग धरू॥
 बहार खुषीच्या, धुंदीतच, गृहप्रवेश करू॥

— सौ. निलिमा ज. नाईक
 ११ ॐ विवेकानन्द को. ऑ. हा. सो.
 शिवसृष्टी, कुर्ला (पूर्व),
 मुंबई - २४

परम कृपाळू साईबाबा

— कु. स्वामी वसंतराव ढमढेरे
१८०, सरदार पेठ, शिरूर (घोडनदी),
ता. शिरूर, जि. पुणे-४१२२१०.

'बाबा', खरेच 'बाबा' गुरु, वडील माझे सर्वकाही आहेत. साई - आई या दोन शब्दात किती साम्य आहे. आणि खरेच बाबा म्हणजे आई, वडील, गुरु, मार्गदर्शक सर्व काही बाबाच आहेत.

अगदी लहानपणापासून मला बाबांची ओढ आहे. जेव्हा मन उदास होते, तेव्हा 'बाबा' आपल्या पाठीशी आहेत, याची जाणीव कुठेतरी दिलासा देत असते.

आतापर्यंत बाबांनी खूप काही चांगले दिले. आता नंतरही बाबांनी हातून चांगले गही करवून घ्यावे, असे वाटते. आतापर्यंत बऱ्याच चुका घडल्या, प्रत्येक वेळी बाबा यातून मार्ग दाखवत गेले. अनेक वेळा संकटे आली, बाबांनी कुठल्या ना कुठल्या नागांनी सावरले. कधी एखाद्या घटनेच्या स्वरूपात, कधी एखाद्या व्यक्तीच्या रूपात बाबा धावून आले.

माझा बारावी सायन्सचा रिझल्ट आला. त्यावेळी मार्कशीट कॉलेजने अडवून ठेवले, कॉलेज फी भरली नाही म्हणून. सगळीकडची अँडमिशन्स बंद झाली. फी अभावी मार्कशीट, कॉलेज दाखला मिळेना. त्यावेळी ऐन शेवटच्या क्षणी कॉलेजचे आचार्य म्हणाले, तुझी फी मी भरतो. त्यांनी फी भरली. मार्कलिस्ट मिळाले. पण तोपर्यंत सगळीकडच्या अँडमिशन्स बंद. शेवटी बाबांचा धावा केला आणि अचानक त्या वर्षी आयुर्वेद कॉलेजमध्ये दहा जागा वाढल्या आणि नंतरच्या यादीमध्ये आयुर्वेद (बी.ए.एम.एस.) ला प्रवेश मिळाला.

शिक्षण चालू असताना अनेक वेळा आर्थिक अडचणी येतात, पण बाबा त्यातून मार्ग काढतात. अर्थात 'श्रद्धा आणि सबुरी' या दोन वचनांवर नितांत श्रद्धा असावयास पाहिजे.

काही दिवसांपूर्वी आई खूप आजारी होती. औषधोपचारांनी गुण येईना, तेव्हा बाबांची उदी लावली आणि हळूहळू तिला बरे वाटू लागले.

आपल्या मनात शिर्डी क्षेत्री जाण्याची इच्छा असेल, तर बाबा ती कधीच अपूर्ण ठेवत नाहीत. साईक्षेत्री गेल्यापासून ते परत येईपर्यंत सर्व काळजी बाबा घेतात. 'तुमच्या मी भार वाहीन सर्वथा, नक्हे हे अन्यथा वचन माझे' या बाबांच्या वचनाचा प्रत्यय पदोपदी येत असतो. बाबांवर भार सोपवून निश्चिंत मनाने आपली कर्तव्ये करीत रहावीत. बाबांना त्यांच्या भक्तांनी वाईट वागलेले अजिबात आवडत नाही. अशा वाईट गोष्टीची जाणीव बाबा त्यांच्या भक्तांना सतत कशा ना कशा रीतीने देत असतात.

आज भारताच्या आणि परदेशातूनही विविध प्रांतातून लोक बाबांच्या चरणी धाव घेत आहेत. साई चरणी सगळे भेदभाव विसरून सर्व एक होतात. शिर्डी मंदिरातील

'साईपूजा' पहाताना याचे प्रत्यंतर येते. असा हा संत आज लाखो लोकांच्या जीवनावे प्रेरणास्थान बनला आहे.

कारण बाबांची शिकवण साधी, सोपी आणि सरळ आहे. त्यात कडक व्रतवैकल्प नाहीत, की बळी देणे, महापूजा घालणे असे प्रकार नाहीत. सतत साईनाम जप करा बाबा तुम्हाला खरा आनंद मिळवून देतील. भगवद्गीतेतील श्रीकृष्णाची शिकवण आणि बाबांची शिकवण एकच आहे. निष्काम बुद्धीने कर्तव्ये करा, आणि माझ्या तयी श्रद्धा ठेवा, त्याचे फळ तुम्हाला निश्चित मिळेल, याशिवाय आणंखी अवघड असे तत्वज्ञान बाबांनी सांगितले नाही. अहिंसा, सत्य, दया, क्षमा, शांती याचाच पुरस्कार बाबांनी केला.

शेवटी ज्या ज्या काही चांगल्या गोष्टी आहेत, त्या बाबाच करवून घेतात. बाबांनी नेहमी जीवनाचा योग्य असा मार्ग दाखवावा आणि खरी मनःशांती मिळेल, अशा आयुष्यमार्गावर नेऊन सोडावे, अशीच साईचरणी प्रार्थना.

॥ आशिष दे मज परमकृपाळा ॥

आशिष दे मज परमकृपाळा

शरण तुला मी साईनाथा ॥

का सबुरीचा अंत पाहसी

का इतुके मज दूर लोटसी

तुझाच बालक पथ चुकलेला

करपाशी घे जवळी मजला ।

चहुकडे हा अंधार दाटला

गुदमरणारा मी जीव एकला

मार्गदीप होऊन तूच आता

नेशील ना रे मज पैलतिराला ।

ना आशेचा सूर राहिला

या जगाचा नूर बदलला

चित्त न रमते कशात आता

तूच रमवी मज तुझ्याच चित्ता ।

आशिष दे मज परमकृपाळा

शरण तुला मी साईनाथा ॥

- डॉ. राजेश रमेश परळकर

३६ जी, परळकर हाऊस,

परळ क्लिनेज, मुंबई-१२.

श्री साईलीला, ऑगस्ट १९८८

आळवणी

(चाल - शूपर्णखा)

(कविवर्य गिरीश यांची क्षमा मागून)

मन गेले तुझ्या पदी जडून । साई मन गेले तुझ्या पदी गडून
किती उत्कंठित जाहलो
किती आशा धरूनी आलो
किती थकलो वाट बघून ॥साई मन... ॥१॥
मी शरणांगत तव पायी
भक्ति जडली तुझिया ठायी
दे दर्शन सदया येवून ॥साई मन... ॥२॥
किती आळवू तुज लागूनी
दे निष्ठुरता सोडूनी
जरा एकदाच बघ वळून ॥साई मन... ॥३॥
कां अंत असा पाहसी
छळवाद उगा मांडसी
कां गंभत बघसी दुरुन ॥साई मन... ॥४॥
मम आर्त हाक ऐकूनी
साई माऊली ये धावूनी
मजकडे बघतसे हसून ॥साई मन... ॥५॥
सर्वांग मोहरुन आले
मन आनंदे दाटले
सर्वस्व दिले त्या वाहून ॥साई मन... ॥६॥

—श्री. भास्कर गो. जोशी
साई प्रसाद, ४२ श्रीकृष्णनगर,
बोरीवली (पूर्व),
मुंबई-४०० ०६६

— मानवाने स्वतःचा उत्कर्ष आपल्या स्वतःच्या मनाच्या द्वारा केला पाहिजे.
मानवाने स्वतःची अधोगती करता कामा नये. कारण मन हे बद्ध जीवाचा
दौस्त आहे, तसेच, मन हे शद्ध जीवाचा शत्रूही आहे.

प्रेमळ भगिनी - पोथी

साईनाथा सांगते मनीचे बोल उकलूनी
उभयहि आम्ही प्रेमळ भगिनी
ज्येष्ठ असे ज्ञानाची खाणी
नित्य करी ज्ञानाची शिंपणी
उभय करिती गुजगोष्टी कानी
एक वदे ज्ञानाची गाणी
रहस्य चारी वेदांचेही पोटी
ज्ञान निझरी हिचिया ओटी
प्राशून घेऊ निरंतर अमृत
जन्मोजन्मीचे पावन जीवित
साईनाथा, तव लीला अद्भुत
परि ती उकलून सांगते अविरत
एक त्रिभूवनी महान तूची
जलावैण तू तृष्णा शमविसी
प्रणाम करिते सुमन पोथीला
त्रिताप जीवनी तूच वारिला
पोथी केवळ माझी भगिनी
नमिते मी तिज श्रध्दा ठेवूनी
सु-मना हार अर्पियला हस्ती
सुमने सुमना धरिले कंठी

सौ. सुमती खानविलकर

सीताकुंज, मुक्ता नर्सिंग होम

मुंबई-पुणे रस्ता, लोणावळा (पश्चिम)

- ज्याने मनाला पूर्णतः जिकले आहे, त्याचा मन हे जिवलग मित्र होते,
परंतु जो मनाला जिकत नाही, त्याचे तेच मन त्याचा परम शत्रु होते.

श्री साईलीला, ऑगस्ट १९८८

॥ श्री साई भजन ॥

सोडा सोडा सोडा अभिमान
साईचे नाम आता तरी ध्याना
मुखाने साई राम म्हणाना

शिर्डीस जाता साईरूप पहाता
वाटे मना समाधान.

साईचे नाम आता तरी ध्याना
मुखाने साईराम म्हणाना ॥ १॥

मंदिरी जाता साई नाम धेता
संतांच्या मेळी भजनी बैसता

हरपूनी जाते देहभान
साईचे नाम आतातरी ध्याना
मुखाने साईराम म्हणाना ॥ २॥

माझे माझे स्वार्थ फुकाचे
माता पुत्र बंधु कुणी नाही कामाचे
हेची धरा तुम्ही आता ध्यान
साईचे नाम आता तरी ध्याना
मुखाने साईराम म्हणाना ॥ ३॥

— सौ. लीला तानाजी सोनावणे

श्रीदत्तनिवास, दत्तमंदिरामागे,
मु. पो. नवापूर, जि. धुळे - ४२५४९८

— जो मानव खाण्याच्या, झोपण्याच्या, कर्म करण्याच्या आणि
करमणूक-क्रिडा करण्याच्या स्वतःच्या सवयीत नियमित असतो, त्याची
सांसारिक दुर्खे योगाभ्यासामुळे नष्ट होऊ शकतात.

श्रीसाई तूं सर्वमंगला

श्रीसाई तूं सर्वमंगला
 सर्वार्थाची मंगलसिद्धी
 अनंत कोटी ब्रह्मांडातील
 तूच सफलता, तूं समृद्धी ॥ १॥
 तूं श्री, तूं धी, श्रद्धामेघा,
 घृति, स्मृति, तूं तुष्टीपुष्टी
 दया, स्पृहा, तूं लज्जा कीर्ती,
 स्वाहा, स्वधा, तूं अमृतवृष्टि
 ऋतंभरा तूं प्रज्ञा दिव्या
 औंकारातील अर्धा बिंदू
 प्रबोधिनी तूं दिव्य दिपिका
 सत्रावीचा अमृत-सिंधू ॥ ३॥
 प्रथमकला की तूं वेदांची
 पंचमुखी गायत्री देवी
 सरस्वती तूं प्रणवरूपिणी
 युगे युगे तव कीर्ती गावी ॥ ४॥
 वीणावति तूं देवी शारदा
 की ब्रह्माची सखी सावित्री
 झंकारातून मंत्र-ऋषीना
 नव-सृजनाची देशी दृष्टी ॥ ५॥
 तूं लक्ष्मी, तूं कमललोचना
 तूच इंदिरा, वैष्णवभक्ती
 पदमनिवासा, हरिप्रिया
 भागवतांची भगवत्प्रीती ॥ ६॥
 तूं अंबा, तूं उमा, अपर्णा
 हिमवंताची तूं हिमगौरी
 दाक्षायणी गे तूं कात्यायनी
 भद्रा, काली तूं परमेश्वरि ॥ ७॥
 तूं रणदुर्गा, शिवा, भवानी
 कामाख्या तूं त्रिलोचना तूं
 आर्या गिरिजा, शांतादुर्गा
 तूं भवसेतूं, जीवन हेतू ॥ ८॥

त्रिशूलधारी तूं रणचंडी
 संहाराचे तांडव करिसी
 नवे उद्याचे जग निर्माया
 संग्रामाची धुंदी वरिसी ॥ ९॥
 तूं सृजनाची प्रथम प्रेरणा
 अनंततेची तूं अभिव्यक्ति
 तूं मुक्ती, तूं वैष्णवभक्ति
 शिवयोग्याची तूं शिवशक्ती ॥ १०॥
 जगदंबा तूं सिंहवाहिनी
 शाङ्ग, चापधर खड़ ग-मंडिता
 अष्टभुजा, तूं तूं नवदुर्गा
 करुणामय श्री देवी ललिता ॥ ११॥
 चंद्रबिंब-स्थित शक्ती अनघा
 तूं दत्तांची कृपा-पौर्णिमा
 त्रि-भुवन सुंदरी श्री देवी तव
 पसरे जगती गौरवमहिमा ॥ १२॥
 त्रिभुवन जननी तूं विश्वं भर
 परमात्म्याची सगृणमाया
 तूच जगाची धात्री मंगल
 निर्गुणतेची गुणमय काया ॥ १३॥
 देवी तूंच गे ज्ञानचित्कला
 तूच सनातन विद्या आद्या
 षट्चक्रातील कुंडलिनी तूं
 सकल-सिद्धिमय तूं श्री विद्या ॥ १४॥
 ब्रह्मांडातून उभारिशी तूं
 देह-प्राण मन बुद्धि अहंकृती
 संहारून ही माया करि मज
 सच्चित् आनंदाचा यात्री ॥ १५॥
 त्या अविनाशी परतत्वाचा
 पंचविषमय तूं संसार
 संसारातित सिद्धानाही
 पराशक्तिचा नकळे पार ॥ १६॥

सुधाण्वरिथत तुझे मपिद्विंन
सकलवैभवे अखंड मंडित
तव करुणेचा, शरण्यतेचा
तिंथे चालला घोष अखंडित ॥ १७॥

श्री चक्रीच्या चक्र-देवते
तू हो माझी जीवनशक्ति
शब्दशारदा तुजला वाहन
घडवीन मी तव वाड्मयमूर्ती ॥ १८॥

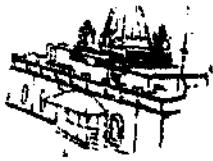
— चकोर आजगांवकर
वाय ११, सरकारी वसाहत,
वांद्रे (पूर्व),
मुंबई - ५१.

अभिनंदन

श्री साईबाबा संस्थान व्यवस्थापन मंडळाच्या अध्यक्षपदी श्री. मोहनराव पाटील

श्रीसाईबाबा संस्थानच्या व्यवस्थापन मंडळाच्या अध्यक्षपदी मा. श्री. मोहनराव रामराव पाटील, आय.ए.एस. (निवृत्त) यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. मा. डॉ. पी. के. सावंत यांनी आपल्या अध्यक्षपदाचा राजीनामा दिल्यामुळे ही नवी नियुक्ती करण्यात आली. मा. श्री. मोहनराव पाटील यांनी महाराष्ट्र शासनात जिल्हाधिकारी, महासंचालक माहिती व जनसंपर्क, तसेच निरनिराळ्या मा. मुख्यमंत्र्यांचे व्यक्तिगत सचिव वगैरे उच्चपदे भूषविली आहेत. संस्थानची विविध सामाजिक विकास कार्ये जलद गतीने पार पाडण्याच्या दृष्टीने व संस्थानचा कारभार अधिक कार्यक्षमपणे होण्यास त्यांच्या प्रदीर्घ प्रशासकीय अनुभवाचा व मार्गदर्शनाचा लाभ होणार आहे.

शिरडीवृत्त

मार्च - १९८८

या महिन्यात साईभक्तांची श्री साईबाबांच्या दर्शनासाठी बरीच गर्दी होती. श्री सच्चिदानंद सद्गुरु साईनाथ महाराज, शिरडी यांचा श्री रामनवमी उत्सव सालाबाबाद प्रमाणे शुक्रवार दि. २५ मार्च १९८८ ते रविवार दि. २७ मार्च १९८८ पर्यंत ३ दिवस साजरा झाला. दिवसेदिवस श्री साईबाबांच्या दर्शनासाठी साईभक्तांची गर्दी जास्त प्रमाणात वाढत आहे. त्यामुळे उत्सवात कोणत्याही प्रकारे गैरसोय होऊ नये, म्हणून श्री साईबाबा संस्थानने एक महिना अगोदर पासूनच तयारी ठेवली होती. त्यामुळे योजलेले सर्व कार्यक्रम व्यवस्थित पार पडले.

उत्सवाचा प्रारंभ दिन: शुक्रवार दि. २५ मार्च ८८ रोजी नित्य कार्यक्रम व्यतिरिक्त सकाळी ६ वा. श्रीच्या फोटोची व पोथीची मिरवणूक समाधी मंदिरातून गुरुस्थान मार्ग श्रीच्या द्वारकामाईत गेली. त्या ठिकाणी श्रीच्या फोटोची स्थापना चांदीच्या भव्य सिंहासनावर झाल्यावर श्री साईसत्चरित्र अध्यायवाचनास सुरुवात झाली. दुपारी ४.३० ते ६.३० पर्यंत ह.भ.प. मनु महाराज कोकलेगांवकर, दासगण प्रतिष्ठान आश्रम, गोरटे, जि. नांदेड यांचे कीर्तन झाले. रात्रौ ७.३० ते ९ व ९.३० ते ११.०० पर्यंत आनंद संगीत विद्यालय, कोपरगांव यांचे सुश्राव्य गायन झाले. रात्रौ ९.१५ ते ११.०० श्रीचे पालखीची गावातून भव्य मिरवणूक काढण्यात आली. स्थानिक लोकांनी व भक्त मंडळींनी मिरवणुकीचे वेळी गारूड, भारूड कार्यक्रम केले. श्री. रघुनाथ सांडभोर, पुणे, सिने कलाकार यांचा भारूड कार्यक्रम झाला. त्यानंतर वाद्यांचे गजरात श्रीची पालखी मिरवणूक समाधी मंदिरात आली व शेजारती झाली.

उत्सवाचा मुख्य दिवस: शनिवार दि. २६ मार्च ८८ रोजी उत्सवाचा मुख्य दिवस असल्याने पहाटे पासूनच श्रीच्या दर्शनासाठी भक्तांची रांग लागली होती. नित्य कार्यक्रमाव्यतिरिक्त सकाळी ६ वा. श्रीच्या फोटोची व श्री साईसत्चरित्र ग्रंथ वाचन समाप्तीची मिरवणूक द्वारकामाईतून मंदिरात आली. त्यानंतर गावातून कावडी मिरवणुकीचा मोठा कार्यक्रम झाला. गावातील भाविक व साईभक्त आदले दिवशी रात्री कोपरगाव मुक्कामी गेले व गोदावरी नदीचे पाणी घेऊन ९ मैल पायी चालत आले. सकाळी ६.३० वा. संस्थान विश्वस्तांनी कावडीची पूजा केल्यावर अंदाजे १२०० कावडींची मिरवणूक वाजत गाजत गावातून निघाली. मंदिराजवळ मिरवणूक आल्यावर सुवासिनींनी कावडीस ओवाळले. नंतर कावडी आणणाऱ्या प्रत्येकाने बाबांच्या समाधीस स्नान घातले. त्यांना प्रत्येक १ श्रीफळ देण्यात आले व लहान मुलांना प्रसाद म्हणून पेरु वाटण्यात आले.

सकाळी १०.३० ते १२.३० पर्यंत ह.भ.प. मनु महाराज कोकलेगांवकर, नांदेड यांचे रामजन्म आख्यान कीर्तन झाले. सायंकाळी ४ वा. श्रीच्या निशाणाची व ४.४५